

d'Oultremont
COLLEGE

Dyslexieprotocol

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Doelgroep.....	3
Missie	3
1. Wat is dyslexie?.....	3
1.1 Signalering en doorverwijzing	3
2. Ondersteunende maatregelen	4
2.1 Voor leerlingen die nog geen (school)examens maken.....	4
2.2 Examens (SE (PTA) en CE).....	5
3. Dyslexiecoaching	5
4. Ouders en school.....	5
Bijlage 1 Aanvullingen per vak.....	6
Bijlage 2 Afspraken voor docenten.....	7

Inleiding

Het d'Oultremont College in Drunen is een school voor vmbo-t, havo en vwo. Dit dyslexieprotocol, dat opgesteld is aan de hand van het 'Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs', bevat afspraken m.b.t. leerlingen met dyslexie en is onderdeel van het schoolondersteuningsplan.

Doelgroep

De beschreven ondersteuning en compenserende en dispenserende maatregelen zijn van toepassing voor leerlingen met een officiële dyslexieverklaring en gelden voor alle vakken. Een officiële dyslexieverklaring moet afgegeven zijn door een GZ-psycholoog (BIG-register), een Kinder- en Jeugdpsycholoog (register NIP) en een Orthopedagoog-generalist (register NVO).

Missie

Onze missie is om alle leerlingen onderwijs te bieden, passend bij hun mogelijkheden en talenten, zodat zij gemotiveerd blijven. Dit geldt dus ook voor leerlingen met dyslexie. Het d'Oultremont College realiseert deze missie door:

- De warme overdracht met het basisonderwijs;
- Naar aanleiding van de Cito 0 en 1 toets in de brugklas, worden bijzonderheden nader bekeken;
- Te werken met signalering door mentoren en docenten;
- Het bieden van begeleiding en ondersteuning door mentoren en docenten passend bij de problematieken die leerlingen met dyslexie hebben;
- Compenserende en dispenserende faciliteiten te bieden passend bij de adviezen in een dyslexieverklaring.

1. Wat is dyslexie?

'Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en/of vlot toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau'
(Stichting Dyslexie Nederland, 2008, p. 11).

Bij dyslexie is er sprake van een achterstand bij de technische lees- en/of spellingvaardigheid in vergelijking met het niveau dat gezien leeftijd en opleidingsniveau verwacht mag worden. Dyslectische leerlingen hebben problemen met de fonologische verwerking wat zich uit in het traag en inaccuraat lezen en spellen. Het begrijpen en schrijven van een tekst kan hierdoor belemmerd worden. De problemen die dyslectische leerlingen hebben met automatisering en werkgeheugen kunnen ook leiden tot problemen bij rekenen; denk aan het hoofdrekenen en op tempo rekenen. Het hebben van dyslexie kan nadelige gevolgen hebben voor het sociaal-emotioneel functioneren. Dyslectische leerlingen kunnen onder andere twifelen aan hun eigen competentie, faalangst ontwikkelen, onvoldoende gemotiveerd zijn en een aangetast zelfbeeld ontwikkelen. Een leerling is dyslectisch als er een erkend orthopedagogisch rapport ligt. Dit rapport blijft de gehele schoolcarrière van kracht.

In het leerlingvolgsysteem staat genoteerd welke leerlingen dyslexie hebben.

1.1 Signalering en doorverwijzing

Signalering met betrekking tot lees- en/of spellingproblemen vindt plaats;

- Op basis van informatie van het basisonderwijs;
- Door observatie tijdens de lessen;
- Door afname van signaleringstoetsen bij leerlingen met mogelijke lees- en/of spellingproblemen.

Wanneer uit informatie vanuit het basisonderwijs of vanuit de aanmelding van ouders blijkt dat er signalen zijn van ernstige lees- en/of spellingproblemen, gaat het ondersteuningsteam van de school na wat die problemen precies inhouden, hoe lang ze al bestaan, hoe ernstig ze zijn, welke hulp de leerling al heeft gehad en welke resultaten deze hulp had. Onze docenten zijn in staat om tijdens de lessen ernstige lees- en/of spellingproblemen te herkennen. Als een docent deze vermoedens heeft, wordt dit met de mentor besproken. De mentor zal bij andere docenten nagaan of zij eenzelfde beeld herkennen. Is dit het geval, dan zal de mentor deze signalen melden bij het ondersteuningsteam. Het ondersteuningsteam onderneemt verdere actie. Als er nog niet eerder navraag is gedaan bij ouders en/of basisschool wat betreft lees- en/of spellingproblemen, zal deze stap als eerste gezet worden. Daarna zal een signaleringstoets afgenomen worden om te kijken of en zo ja, waar precies de problemen zitten.

Wanneer lees- en/of spellingproblemen gesignaleerd zijn, weten de docenten en het ondersteuningsteam dat er iets aan de hand is. Het levert een hulpvraag op waarmee het ondersteuningsteam verdere stappen kan ondernemen. Een diagnose kan echter niet gesteld worden. Het ondersteuningsteam verzamelt zoveel mogelijk informatie om de hulpvraag te kunnen beantwoorden. Indien verder onderzoek nodig is, zal dit door het ondersteuningsteam met ouders besproken worden. Het ondersteuningsteam zal ouders adviseren met welke externe onderzoekspraktijk zij goede ervaring hebben.

2. Ondersteunende maatregelen

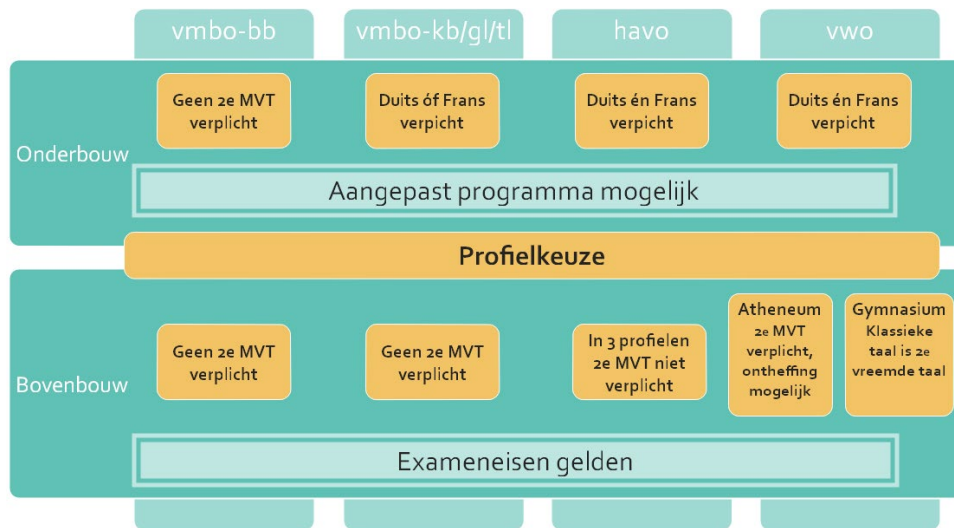
Voor vakdocenten van het d'Oultremont College zijn speciale schooladviezen opgesteld (zie bijlage 1). Bijna alle dyslectische leerlingen hebben naast de eerder beschreven ondersteuning, vaak ook specifieke ondersteuning nodig, toegesneden op hun individuele problematiek. Op basis van het orthopedagogisch rapport en een gesprek met ouders en leerling, bepaalt het ondersteuningsteam voor welke compenserende faciliteiten en dispensaties een dyslectische leerling in aanmerking komt. De dyslectische leerling krijgt een faciliteitenkaart, waarop vermeld staat voor welke vakken de afgesproken regeling van toepassing is. De dyslectische leerling dient deze faciliteitenkaart altijd bij zich te hebben en bij toetsen zichtbaar op tafel te leggen, zodat voor de surveillant duidelijk is van welke faciliteiten gebruik gemaakt mag worden.

Het d'Oultremont College draait in schooljaar 2021-2022 een pilot met de voorleesfunctie van Office. Dit wordt ingezet voor de proefwerken in de proefwerkweek en de Schoolexamens (SE).

2.1 Voor leerlingen die nog geen (school)examens maken

Compenserende en dispenserende maatregelen:

- Tijdverlenging: recht op 25% (10 minuten bij een toets van 40 minuten) extra tijd t.o.v. leerlingen zonder dyslexie. Reguliere toetsen nemen 40 minuten in beslag. De extra tijd moet tijdens de reguliere lestijd en in het leslokaal aangeboden worden. Toetsen tijdens proefwerkweken mogen in een apart lokaal gemaakt worden. Hierdoor kunnen deze toetsen dus 50 minuten duren.
- Beoordeling schriftelijk werk: zie bijlage 1.
- ICT-ondersteuning: ICT-ondersteuning is mogelijk wanneer deze specifiek zijn benoemd in het onderzoeksverslag. In overleg met ouder(s)/verzorger(s), leerling en het ondersteuningsteam wordt vastgesteld of het werken met de laptop meerwaarde heeft. Indien dit het geval is, wordt in Magister duidelijk genoteerd en verantwoord waarom de betreffende leerling gebruik mag maken van deze compenserende maatregel.
- Geen vrijstelling mogelijk: Voor vmbo is Duits de eerste drie leerjaren als tweede moderne vreemde taal verplicht. In de eerste drie leerjaren van havo en vwo zijn zowel Frans als Duits verplicht. Er kan geen ontheffing worden verleend aan dyslectische leerlingen. In 4 atheneum kan enkel ontheffing verleend worden bij goedkeuring van de directie. De studielast blijft voor deze leerlingen gelijk.

Bron: Dyslexie Centraal

2.2 Examens (SE (PTA) en CE)

Compenserende en dispenserende maatregelen:

- Tijdverlenging; De maximale verlenging is 30 minuten, dit is conform het Examenbesluit SE (PTA) en CE.
- Beoordeling schriftelijk werk; De afspraken zoals beschreven in het Examenbesluit SE (PTA) en CE. Spelling wordt bij de centrale examens streng beoordeeld. Maakt een leerling twee keer dezelfde fout, dan wordt deze twee keer fout gerekend. Toch weegt spelling nooit zwaarder dan ongeveer een tiende van het totaal aantal te behalen punten voor het examen. Een (dyslectische) leerling kan nooit meer dan één punt aftrek krijgen voor spelling en kan deze compenseren door tekstbegrip en andere essentiële taalvaardigheden.
- ICT-ondersteuning; ICT-ondersteuning is mogelijk wanneer deze specifiek zijn benoemd in het onderzoeksverslag. In overleg met ouder(s)/verzorger(s), leerling en het ondersteuningsteam wordt vastgesteld of het werken met de laptop meerwaarde heeft. Indien dit het geval is, wordt in Magister duidelijk genoteerd en verantwoord waarom de betreffende leerling gebruik mag maken van deze compenserende maatregel.

Alle aanpassingen, inclusief tijdverlenging, moeten gemeld worden bij de inspectie.

3. Dyslexiecoaching

Het d'Oultremont College biedt (facultatief) één keer per week dyslexiecoaching voor leerlingen met dyslexie met als doel deze leerling in die mate te ondersteunen dat zij het onderwijs op hun eigen niveau, op hun eigen school kan volgen. De geboden begeleiding is gericht op de specifieke behoeften en hulpvragen van de leerling.

4. Ouders en school

Ouders worden actief betrokken bij de begeleiding van hun zoon/dochter met dyslexie. School en ouders gaan regelmatig met elkaar in gesprek en informeren elkaar over hun ervaringen met de leerling, zijn/haar achtergronden, sociaal-emotionele ontwikkeling, schoolontwikkeling en keuzes in de te bieden ondersteuning. We geven duidelijk aan wat de leerling en de ouder(s)/verzorger(s) van school mogen verwachten.

Tijdens open dagen en op de website is het dyslexieprotocol terug te vinden.

Bijlage 1 Aanvullingen per vak

Nederlands

- Bied hulp bij het kiezen van een leesboek voor de boekenlijst;
- Laat dyslectische leerlingen ervoor kiezen om een luisterboek te beluisteren, terwijl zij het gekozen leesboek lezen;
- In het kader van de doorlopende leerlijn geldt voor alle leerlingen: maximaal 1 cijferpunt aftrek voor spelling (-0,1 voor elke fout);
- Bied extra oefenmateriaal.

Vreemde talen

- Het gebruik van een laptop wordt toegestaan als de leerling een niet goed leesbaar handschrift heeft;
- Spelling mag het resultaat op een toets niet beïnvloeden, behalve bij schrijfvaardigheid;
- Bij toetsen schrijfvaardigheid tellen spelfouten wel mee, maar worden maximaal twee scorepunten in mindering op het cijfer;
- Fout geschreven (of onleesbare) woorden met daardoor een andere betekenis worden fout gerekend;
- Bij leerlingen met dyslexie wordt er fonetisch nagekeken; als een woord wordt geschreven zoals het wordt uitgesproken, wordt het niet fout gerekend. Dit geldt voor zowel vocabulaire als grammatica;
- Fonetisch schrift wordt ook toegelaten bij toetsen waar schrijfvaardigheid geen essentieel onderdeel is, bijvoorbeeld bij een luistertoets;
- Leerlingen met dyslexie mogen idioom mondeling doen als het middels schrijven niet lukt en er voldoende inspanning is getoond;
- Wanneer een leerling spelfouten maakt of de woorden fonetisch spelt, rekenen wij dat goed tenzij de fout betrekking heeft op grammaticale onderwerpen, die onderdeel zijn van de toetsstof;
- Foutief of niet geplaatste accenten worden niet fout gerekend, tenzij het de betekenis van het woord verandert, het een grammaticale regel betreft, of wanneer er een vaste regel voor is die de leerling kan leren.

Engels

- Spellingsregels die aangeleerd kunnen worden en dus fout of niet worden toegepast, worden wel fout gerekend. Deze regels worden altijd kenbaar gemaakt door de docenten Engels;
- Als spellingsfouten een woord onbegrijpelijk maken dan worden ze fout gerekend, ook bij dyslectische leerlingen;
- Fonetisch schrift wordt toegelaten bij toetsen waar spelling geen essentieel onderdeel is, bijvoorbeeld bij een luistertoets;
- Een woord wat onleesbaar is geschreven, wordt fout gerekend.

Bètavakken

- Bij elementen waar bij gebruik van Arial 12 niet te onderscheiden is om welk element het gaat, wordt een ander lettertype voor alleen het noteren van deze elementen gehanteerd.

Bijlage 2 Afspraken voor docenten

Algemeen

- Laat merken dat je weet wat dyslexie is, toon begrip en werk aan het opbouwen van een vertrouwensband;
- Maak aan klasgenoten duidelijk het gebruik van faciliteiten noodzakelijk is voor leerlingen met dyslexie;
- Heb positieve verwachtingen; benadruk waar de leerling goed in is en stel reële eisen aan het werk en werkhouding;
- Zorg voor succeservaringen en bespreek waar het succes aan te danken is;
- Geef positieve feedback, zodat de leerling gemotiveerd blijft.

Didactisch

- Zorg voor een les met een duidelijke introductie en benoem duidelijk de lesstof;
- Bespreek de taakaanpak voor de verwerking van de lesstof;
- Bied tijdens de les differentiatie;
- Geef het huiswerk bijtijds op, zodat leerlingen de tijd hebben om dit te noteren;
- Bespreek het huiswerk en de aanpak bij het maken van het huiswerk;
- Stel duidelijke vragen en geef leerlingen de tijd om over het antwoord na te denken. Geef geen onverwachte leesbeurten;
- Laat dyslectische leerlingen samenwerken met een rustig maatje die bepaalde lees- en/of schrijftaken op zich kan nemen.

Toetsing

- Overhoor indien mogelijk mondeling of bied bij een herkansing een mondelinge herkansing aan;
- Geef extra tijd (25%) van de normaal gestelde tijd;
- Bied toetsen duidelijk en goed leesbaar aan (let bij het aanbieden van vergrootte kopieën op dat de tekst/cijfers goed en duidelijk leesbaar zijn);
- We gebruiken lettertype Arial 12 met een verbreding van minimaal 0,3;
- Bespreek toetsen na;
- Het streven is om geen twee taaltoetsen op één dag te plannen;
- Beoordeel de leerling op zijn vakinhoudelijke kennis en niet op spelling.